

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 11. do 20. julija 2014

OBVESTILO

Padavine v prvih dneh druge dekade julija so ovirale žetev pšenice, ki se je začela tudi v Posavju, na osrednjem Štajerskem in Dolenjskem. Ob vročem in suhem vremenu ob zaključku dekade se je talni vodni rezervoar precej izčrpal tako, da so se zelenjadnice in posevki koruze s plitvim koreninskim spletom že znašli v sušnem stresu. Na lahkih tleh v severovzhodnem delu Slovenije je bil sušni stres za rastline skoraj ves čas prisoten. Opaznejše posledice pomanjkanja vode v površinskem sloju tal so blažile padavine, sicer premajhne, a dokaj enakomerno porazdeljene in na splošno nižje temperature zraka kot v preteklem sušnem letu.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Začetek druge julijske dekade je minil v znamenju lokalnih neviht in neurij, končala pa se je s temperaturami zraka nad 30 °C. Kljub dokaj pogostim padavinam, je bilo dežja v večjem delu države manj kot običajno. Le v jugozahodni Sloveniji in v južnem delu Dolenjske ga je bilo več kot povprečno. Po večini je dežja padlo do 40 mm, največ pa so ga izmerili v Portorožu, kar 75 mm.

Sonce je najdlje sijalo na severovzhodu in severozahodu države, več kot 90 ur, na Obali več kot 100 ur. Manj kot v povprečju je bilo sončnega obsevanja le v delu Posavja in Dolenjske, za petino več od dolgoletnega povprečja pa na severovzhodu Slovenije.

Dekadna temperatura zraka je bila po vsej državi nadpovprečna, na zahodu države je bilo odstopanje do ene stopinje Celzija, proti vzhodu pa se je povečevalo. V Prekmurju in vzhodnem delu Štajerske je bilo celo nad 2 °C. Ob koncu dekade so se dnevne temperature zraka po nižinah povsod povzpele nad 30 °C. V Biljah in Murski Soboti je bilo zabeleženih kar pet zaporednih dni z najvišjo dnevno temperaturo zraka nad 30 °C.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Dnevne vrednosti izhlapevanja so se ob vročem koncu dekade povzpele do 6 mm oziroma so presegle omenjeno mejo v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti in Portorožu. V povprečju je v dekadi v nižinskem svetu izhlapelo iz tal in rastlin od 38 do 51 mm vode.

STANJE RASTLIN

V severovzhodni Sloveniji, se je v drugi dekadi julija žetev pšenice, kije bila v prvi dekadi julija prekinjena zaradi padavin, večinoma že končala. V drugih delih Slovenije, je bila še v polnem teku, a so jo prav tako kot na severovzhodu, motile občasne padavine v prvih dneh dekade.

Vsebnost rastlinam dostopne vode v tleh se je v zadnjih dneh dekade vztrajno zmanjševala. Nekaj vročih dni, z najvišjo temperaturo zraka nad 30 °C, pa je vsebnost vode v tleh potisnilo pod nivo lahke dostopnosti za rastline. Najbolj izrazito je bilo sušenje tal v severovzhodni Sloveniji, tokrat pa je voda v tleh začasno postala rastlinam težje dostopna tudi na Goriškem. Tudi na Obali se je talni vodni rezervoar, po obilnih padavinah ob koncu prejšnje dekade, ob vročem zaključku dekade naglo praznil. Posledica močnega izhlapevanja in pripeke so bila zaskorjena tla.

Posledice so nastale tudi ob nestabilnem vremenu, na prehodu iz prve v drugo julijsko dekado. Razbohotile so se številne rastlinske bolezni. Iz vseh koncev Slovenije so poročali o propadu paradižnikov na prostem, kjer je nezaščitene rastline plesen uničila dobesečno v dnevu ali dveh. Fitoftora je bila usodna tudi za številna krompirišča. Marsikje so se pridelovalci že morali odločiti za odstranitev obolele cime in predčasen izkop.

V severovzhodni Sloveniji je koroza v pretekli dekadi metličila, prisotni so že prašniki in skoraj istočasno tudi svilene niti na storžih. Podobno je tudi na Primorskem ter v Posavju in na Dolenjskem, v osrednji Sloveniji pa razvoj teh fenoloških faz pričakujemo v zadnji dekadi julija.

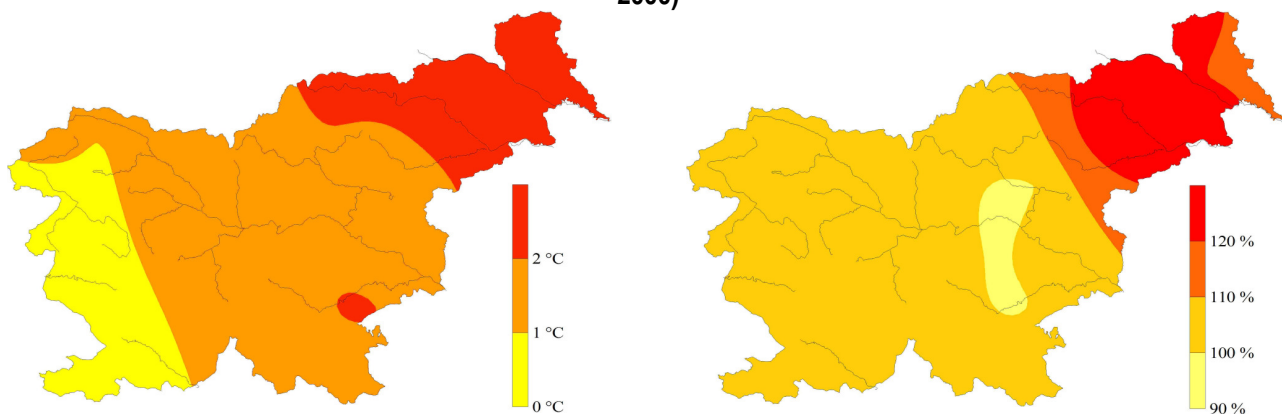
V juniju in v prvih dveh dekadah julija, je padla podobna količina padavin kot prejšnje leto, ko so se v tem času že kazali znaki suše. Letos so padavine za vodno preskrbo rastlin ugodneje porazdeljene. Modelski izračuni za korožo sicer kažejo, da je sušni stres prisoten ves čas, še posebno na plitvih in peščenih tleh, vendar vodni primanjkljaj in sočasen vročinski stres ne dosejata razsežnosti kot v primerljivem obdobju preteklega leta.

VODNA BILANCA

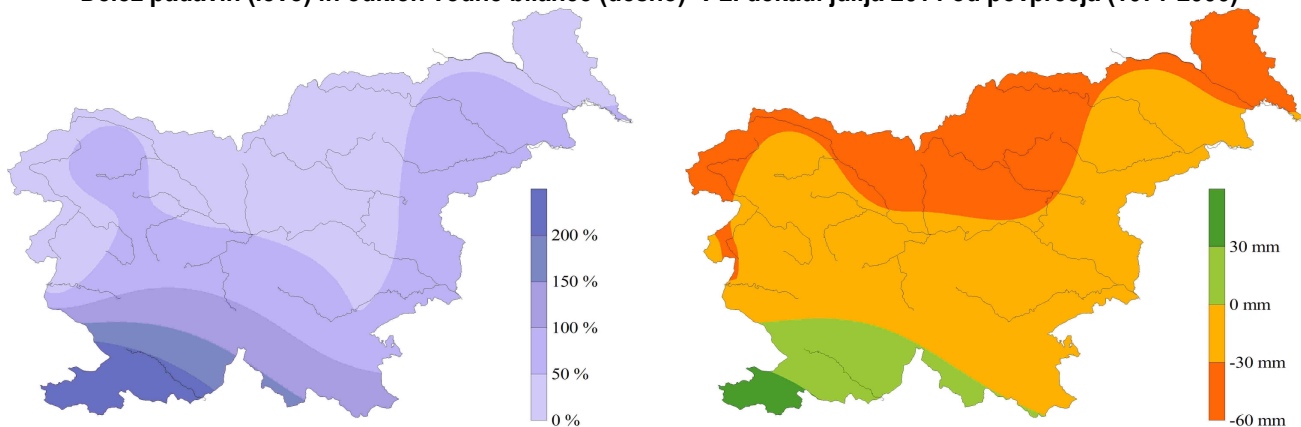
Dekadni vodni primanjkljaj je bil po večini države od 20 do 30 mm, v Prekmurju malo več kot 30 mm, v Vipavski dolini več kot 40 mm. Edino v Portorožu, kjer je padlo veliko dežja, je bila dekadna vodna bilanca pozitivna, 24 mm. Vegetacijska vodna bilanca se je na ta račun v Portorožu izboljšala, a je še vedno negativna z vodnim primanjkljajem 53 mm, drugod pa se je poslabšala. Vodni primanjkljaj je bil zabeležen tudi v Ljubljani, 42 mm, Mariboru, 63 mm ter v Murski Soboti, kjer s 176 mm že presega mejo 75. percentila (150 mm), s katerim določimo mejo sušnosti.

Odklon temperature zraka (levo) in delež ur sončnega obsevanja (desno) v 2. dekadi julija 2014 od povprečja (1971-2000)

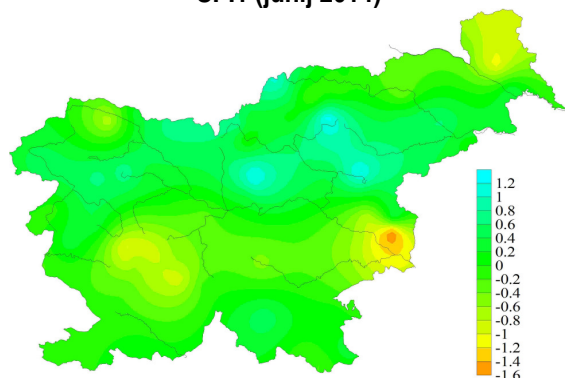
Delež padavin (levo) in odklon vodne bilance (desno) v 2. dekadi julija 2014 od povprečja (1971-2000)

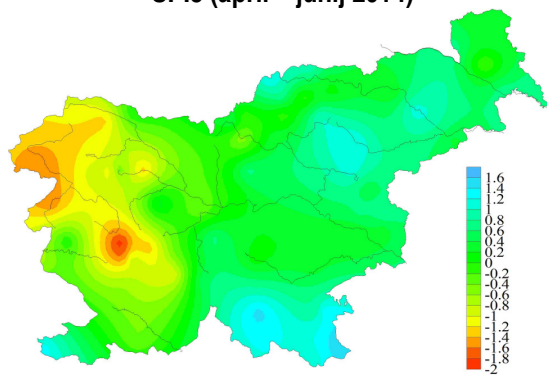
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Enomesečni SPI za mesec junij kaže normalno stanje z manjšimi lokalnimi presežki ali pomanjkanjem padavin. Večje odstopanje od dolgoletnega povprečja je opazno le na krško-brežiškem območju. Trimesečni SPI (od aprila do junija) pa kaže bolj suho stanje na območju Soške doline ter proti jugovzhodu do postojnskega. Bolj mokro stanje pa na Obali, na celjskem in južnem Dolenjskem.

SPI1 (junij 2014)

SPI3 (april – junij 2014)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,49 do -1,0	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,99 do -1,5	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %